

40
FÖRSLAG
FÖR ETT
INNOVATIVT
KUNSKAPS-
SAMHÄLLE

Juseks politik

Jusek

**UTBILDNING
SKA LÖNA SIG**

Ge fler möjligheten att nå sin fulla potential

Juseks medlemmar är nyckelpersoner för framtidens tillväxt och samhällsutveckling. Medlemmarna finns på hela arbetsmarknaden och ser till att företag och organisationer utvecklas. De är kompetenta, professionella och nytänkande. Juseks medlemmar – jurister, ekonomer, systemvetare, personalvetare, kommunikatörer och samhällsvetare – är samhällsbärare.

Medlemmarnas förutsättningar och villkor i arbetslivet påverkas av det omgivande samhället och de spelregler som sätts genom politiska beslut. Därför finns det ett antal områden där Jusek har anledning att föra sina medlemmars talan i samhällsdebatten. Jusek är partipolitiskt obundet. Vi driver frågor och konkreta förslag som är viktiga för medlemmarna utifrån medlemmarnas villkor och behov i arbetslivet, men strävar även efter att förbättra samhällsekonomin och utveckla kunskapssamhället.

Under senare år har glädjande nog ett flertal politiska beslut tagits där Jusek varit drivande. Det gäller allt från ökade befogenheter för civilanställda inom polisen till öronmärkta medel för ökad kvalitet i den samhällsvetenskapliga utbildningen och fler kompletterande högskoleutbildningar för invandrade akademiker.

Egentligen är det enkelt. Politik, arbetsmarknad och regelverk måste samspela så att alla har möjlighet att nå sin fulla potential.

**JUSEKS MEDLEMMAR ÄR NYCKELPERSONER
FÖR FRAMTIDENS TILLVÄXT OCH SAMHÄLLSUTVECKLING**

Politik för att säkra framtidens kompetens

Utbildning är nyckeln till ett innovativt kunskapssamhälle och en förutsättning för en arbetsmarknad med hög andel kvalificerade arbeten och hög tillväxt. Den investering som utbildning innebär för den enskilde bör, utöver kunskap, även ge ekonomisk kompensation i form av en högre lön. Utbildning ska löna sig.

STÄRK KVALITETEN I UTBILDNINGEN. Studenterna måste få mer undervisningstid och större möjligheter att få löpande kontakter med lärare.

Den akademiska utbildningen ska vara användbar under hela livet och på en föränderlig arbetsmarknad. Därför behöver den vara av hög kvalitet och både bidra till generell bildning och förbereda för yrkeslivet. Idag finns dock stora kvalitetsbrister inom de samhällsvetenskapliga utbildningarna.

Jusek vill

- Att anslagen för högre utbildning inom samhällsvetenskap höjs. Studenterna måste få möjlighet till löpande kontakt med lärare genom att alla studenter garanteras minst tio lärarledda timmar i veckan.
- Att studenter ska ha inflytande över utbildningen. Genom studentinflytande garanteras en kritisk granskning av utbildningen och nya perspektiv förs in.
- Att studenter ska ha rätt till relevant och oberoende information inför val av utbildning. Universitetskanslersämbetet (UKÄ) bör ta fram en jämförelse som innehåller kvalitetsmått.
- Att medverka till att utbildningar blir relevanta och högkvalitativa genom att Jusek arbetar för att vara representerade i Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärderingar.

UNDERLÄTTA STEGET MELLAN UTBILDNING OCH ARBETSLIV. Universitet och högskolor måste hjälpa studenterna med ökade kontakter med arbetsmarknaden och följa upp vilka arbeten de får efter examen.

För att öka sin anställningsbarhet behöver studenter få kontakt med möjliga arbetsplatser redan under utbildningen, men idag finns brister i universitetens och högskolornas stöd till studenterna.

Jusek vill

- Att universitet och högskolor får tydligare uppdrag och öronmärkta resurser för att utveckla uthålliga och omfattande arbetslivskontakter samt individanpassat stöd vid jobbsökande.
- Att universitet och högskolor följer upp hur utbildningen bidrar till anställningsbarhet. Kunskapen bör användas för att utveckla utbildningen och vara tillgänglig för potentiella studenter.
- Att fler ska kunna anställas som studentmedarbetare, vilket innebär att studenter på teoretiska högskoleutbildningar kan arbeta 10–15 timmar per vecka med kvalificerade och studierelevanta arbetsuppgifter, parallellt med heltidsstudier.

- Att Arbetsförmedlingen tar ett större ansvar för att stödja arbetssökande nyexaminerade studenter.

GE STUDENTER GODA STUDIEVILLKOR. Studielivet ska präglas av trygghet genom kunskap, tillgång till bostad och en hållbar ekonomi oberoende av familjesituation.

Goda studievillkor är nödvändiga för att det ska vara attraktivt att studera vidare och för att möjligheten att studera ska vara reell för alla människor, oavsett familjesituation. Idag sker snedrekrytering till universitet och högskolor.

Jusek vill

- Att studenter ska ha rimlig studiefinansiering. Studiemedlen måste vara på en sådan nivå att extrajobb eller understöd av till exempel föräldrar inte är en förutsättning för att kunna studera. Den student som vill och kan kombinera heltidsstudier med arbete ska dock självfallet kunna välja det.
- Att studenter ska ha en god och ändamålsenlig studiemiljö, anpassad efter alla studenters behov. Studier ska kunna förenas med föräldraskap.
- Att tillgången på boende för studenter ska öka och att det ska finnas boendeformer anpassade efter olika behov – såväl för utbytesstudenter som studenter med barn eller funktionsnedsättning.

**STÄRK
KVALITETEN
I HÖGRE
UTBILDNING**

Politik för ett hållbart arbetsliv och en smart arbetsmarknad

Dagens föränderliga arbetsmarknad innebär att anställda byter uppgifter och arbetsgivare i allt snabbare takt eller går mellan anställning och eget företag. Det underlättas genom en generell utbildning som håller hög kvalitet och goda möjligheter att utveckla sin kompetens under hela arbetslivet. En politik som främjar kompetensutveckling, långsiktig hållbarhet och rörlighet gynnar såväl Juseks medlemmars möjligheter till ett utvecklande arbetsliv som svensk tillväxt och innovationskraft.

SÄTT LÖN EFTER ANSVAR OCH PRESTATION. Löneutvecklingen ska kopplas till kompetens, prestation och individens bidrag till verksamheten.

Löneutvecklingen ska främja ansvar och prestation, men samtidigt påverkas den enskildes totala disponibla inkomst inte bara av lön utan även av skattesystemet.

Jusek vill

- Att skattesystemet i högre grad ska främja ansvar och prestation genom höjning av brytpunkten för statlig skatt eller sänkning av marginalsattesatsen.

SKAPA ETT HÅLLBART ARBETSLIV. Om företag och organisationer ska attrahera rätt kompetens och vara långsiktigt effektiva så måste balans finnas mellan individens arbete och livet i övrigt.

För att Juseks medlemmar ska trivas med sina jobb och vara effektiva på lång sikt måste balans finnas mellan arbete och livet i övrigt. Jusek är därför positivt till att fler får möjlighet att arbeta flexibelt. Med nya möjligheter följer dock även nya utmaningar, exempelvis risk för ökande stress med ohälsa som yttersta konsekvens. Därför behövs mer kunskap om hur arbetsgivare och medarbetare på bästa sätt kan ta tillvara det flexibla arbetslivets möjligheter.

Jusek vill

- Att det skapas ett nationellt kunskapscentrum med ett uppdrag att samla och sprida internationell och svensk forskning inom arbetsmiljöområdet med särskild fokus på det flexibla arbetslivet.

UNDERLÄTTA OMSTÄLLNING I ARBETSLIVET. Trygghetssystemen ska ge uppsagda kompetensutveckling så att de får nya arbeten. En bra balans måste skapas mellan den enskildes behov av anställningstrygghet, företagets möjlighet till framtida livskraft och äldres möjligheter att byta arbetsgivare när man önskar det. Arbetslösa akademiker ska få ett adekvat stöd utifrån den enskilde individens förutsättningar.

Med en allt mer föränderlig arbetsmarknad blir möjlighet till omställning allt viktigare. Det är naturligt att samhället satsar mest på stöd till dem som står längst ifrån arbetsmarknaden. Men akademiker kan också behöva stöd. Snabba och effektiva insatser i början av en arbetslöshetsperiod underlättar för den enskilde att få jobb, ger en fungerande jobbkedja och skulle medföra en samhällsekonomisk vinst.

Arbetsförmedlingen som organisation står inför ett antal utmaningar. Idag är Arbetsförmedlingens uppdrag att förmedla jobb, vara ett stöd till arbetssökande och samtidigt kontrollera att de söker jobb. Myndigheten ska upphandla kompletterande aktörer och samtidigt utvärdera dem. Arbetet är detaljreglerat och arbetsförmedlarnas kompetens tas inte tillvara i tillräckligt hög grad.

Jusek vill

- Att alla arbetssökande, även akademiker, ska erbjudas stöd i sitt jobbsökande, inte minst genom nya digitala verktyg.
- Att Arbetsförmedlingens uppdrag ses över och renodlas.
- Att möjligheten till konkurrensutsättning av Arbetsförmedlingen och kompletteras med flera olika aktörer utreds. Arbetsförmedlingen bör få i uppdrag att tillsammans med arbetsmarknadens parter föreslå en ny modell för förmedlingsverksamheten. Den enskilde arbetssökande ska kunna välja mellan godkända leverantörer av arbetsförmedlingstjänster, men det offentliga bör ha det övergripande ansvaret för att kvalitetssäkra verksamheten.
- Att specialförmedlingarna ska återuppstå. Idag finns det endast på ett fåtal områden. Fler bör få tillgång till specialförmedlingarnas mer specialiserade och individanpassade verksamhet där den enskilde arbetssökandes kompetens sätts i fokus.
- Att arbetsförmedlarnas kompetens tillåts ta plats. Arbetsförmedlarrollen bör specialiseras inom exempelvis utbildningsområden, branscher eller insatser. Samtidigt bör den administrativa bördan minskas och de enskilda arbetsförmedlarnas bedömning av bäst lämpade insatser få ökat inflytande.

SKAPA EN ARBETSMARKNAD PÅ LIKA VILLKOR. Mångfald ska präglade alla arbetsplatser. Kvinnor och män ska ha samma förutsättningar i arbetslivet och karriären där individens val ska styra, inte traditionella könsmonster eller andra strukturer. Fler kvinnor behövs på ledande befattningar. Samhället måste bättre ta tillvara invandrade akademikers kompetens. Ingen ska bli diskriminerad på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

En smart arbetsmarknad är en arbetsmarknad som fullt ut tar tillvara alla människors kompetens och där alla har möjlighet att göra karriär på lika villkor. Men idag finns stora oförklarade löneskillnader mellan män och kvinnor, det vill säga den löneskillnad som finns kvar efter att hänsyn tagits till skillnader i yrke, sektor, utbildning och ålder. Löneskillnaderna ökar under de barnafödande åren. Dagens fördelning av föräldraledigheten missgynnar kvinnors karriärer och hälsa samtidigt som den missgynnar mäns relation med barnen och barnens relation till sina fäder.

Samhället måste bli bättre på att ta tillvara invandrade akademikers kompetens. Idag är de i högre grad arbetslösa och har, i högre grad än akademiker födda i Sverige, jobb som inte motsvarar deras kvalifikationsnivå. Ingen ska heller bli diskriminerad på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Att inte ta tillvara på allas kompetens är ett stort slöseri, både för den enskilde och samhället.

Jusek vill

- Att utformningen av föräldraförsäkringen i högre grad främjar ett jämställt uttag av föräldradagarna genom att förtydliga att hälften av dagarna är vikta för respektive förälder, reservera 3,5 månader till respektive förälder och fasa ut jämställdhetsbonusen som inte fått tillräcklig effekt.
- Att det ska vara möjligt att överlåta föräldradagar till andra närstående. På så sätt anpassas föräldraförsäkringen bättre till olika familjekonstellationer och behov, exempelvis familjer med ensamstående föräldrar och familjer med både biologiska och icke-biologiska föräldrar.
- Att fler invandrade akademiker får tillgång till individanpassad svenskundervisning och kompletterande högskoleutbildning, även på distans.
- Att det skapas ett nationellt system för validering av akademiska kunskaper för invandrade akademiker. Utbildnings- och yrkesbakgrund bör kartläggas redan vid asylansökan och fler bör få tillgång till tidiga insatser, som till exempel praktik, i väntan på asylbeslut.
- Att det ska finnas en långsiktig finansiering och mer samarbete mellan politik, arbetsmarknadens parter och civilsamhälle för att öka tillgången till professionella nätverk för invandrade akademiker. Genom att satsa på mentorskapsprogram, till exempel det som Jusek driver sedan ett antal år, skapas värdefulla kontaktnät och erfarenhetsutbyten som påskyndar arbetsmarknadsetableringen.
- Att Arbetsförmedlingens arbete inom etableringsreformen moderniseras för att möta nya behov. Etableringsuppdraget ska förlängas från två till tre år. Bemanningföretagens och utbildningsföretagens potential för att underlätta etableringen bör tas bättre tillvara. Även de akademiker som har jobb som inte motsvarar deras utbildning bör få tillgång till Arbetsförmedlingens insatser.
- Att det bör utvecklas en samlad webbaserad nationell vägledning med samhällsinformation och enkla integrerade e-tjänster på olika språk.

**TA TILLVARA
ALLAS
KOMPETENS**

SKAPA TYDLIGA VÄLFÄRDSSYSTEM. Förmåner ska korrespondera mot avgifter och premier. Föräldra-, sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna ska vara inkomstrelaterade.

Socialförsäkringarna ska erbjuda trygghet vid olika skeenden i livet samtidigt som de ska uppmuntra människor att arbeta och studera.

Jusek vill

- Att en obligatorisk arbetslöshetsförsäkring införs. Eftersom försäkringen till betydande del finansieras av staten borde alla omfattas av den.
- Att taket i arbetslöshetsförsäkringen ska hållas på en rimlig nivå och indexeras. Inkomstbortfallsprincipen bör gälla. För att a-kassan ska fungera som en omställningsförsäkring måste den ge ett verkligt skydd mot inkomstbortfall.
- Att det ekonomiska skyddet vid sjukdom bör förbättras för studenter och egenföretagare. Föräldraförsäkringen bör vara bättre anpassad till situationen för egenföretagare. Nyexaminerade studenter som söker arbete bör i övergången från studier till arbete ha möjlighet att få någon form av ekonomiskt stöd.

Politik för en offentlig sektor i medborgarnas tjänst och ett rättssäkert rättsväsende

En offentlig verksamhet av hög kvalitet i medborgarnas tjänst och ett rättssäkert rättsväsende är en grundläggande förutsättning för en välfungerande vardag för alla medborgare. Demokratin hotas när dess utövare utsätts för hot och våld, vilket är ett problem för flera av Juseks yrkesgrupper, inte minst i rättsväsendet.

VÄRNA EN OFFENTLIG SEKTOR I MEDBORGARNAS TJÄNST. Demokrati och medborgarnas bästa är basen för offentlig verksamhet. Verksamheten ska präglas av rättrådighet och insyn. Den ska stå emot alla former av otillbörlig påverkan samtidigt som den präglas av effektivitet och kvalitet.

Den svenska offentliga sektorn har högt förtroende bland medborgarna. Men den offentliga sektorn står inför stora utmaningar. Med demografiska förändringar och ett vikande skatteunderlag är det särskilt angeläget att offentlig sektor förmår vara innovativ och effektiv och samtidigt hålla hög kvalitet.

Jusek vill

- Att regeringens strategiskt styrande roll av myndigheterna stärks samtidigt som detaljstyrningen i högre grad lämnas åt myndigheterna själva.
- Att regeringen och kommuner/landsting ska verka för att innovativa metoder används och medborgare involveras vid framtagande och implementering av nya politiska förslag.
- Att kommunerna och landstingen/regionerna blir färre och större. I samband med en reformering av kommunerna bör ansvarsfördelning mellan samt roller för stat, kommun, landsting och den regionala samhällsorganisationen ses över.
- Att tjänstemännens roll och uppdrag tydliggörs i kommunallagen.
- Att regelverket kring offentlig upphandling förenklas med syfte att främja såväl kvalitet som effektivitet och innovation. Stödet till upphandlare och leverantörer bör förbättras och systemet för överprövning av pågående upphandling bör ses över.
- Att den kommunala revisionen professionaliseras. Det är inte lämpligt att förtroendevalda revisorer ansvarar för revisionen.

VÄRNA OM RÄTTSTRYGGHETEN OCH RÄTTSSÄKERHETEN. Ett väl fungerande rättsväsende är en av grundstenarna i vårt demokratiska samhälle. Medborgarna ska känna sig trygga med att rättsväsendet har hög kvalitet och effektivitet i alla dess delar.

Rättsväsendet ska präglas av professionalitet, kvalitet och oberoende. I ett rättsväsende av hög kvalitet tas människors förmåga och olika erfarenheter tillvara. I ett oberoende rättsväsende har alla medarbetare möjlighet att utföra sitt arbete utan otillåten påverkan. Arbetet för säkerhet ges hög prioritet och medarbetarnas villkor är utformade så att oberoende värnas.

Jusek vill

- Att säkerhetsarbetet i rättsväsendet får högre prioritet. Medarbetarna ska få återkommande utbildning i säkerhetsfrågor. Arbetet mot säkerhetsbrister i domstolarna måste fortsätta och domstolarnas lokaler utformas så att risken för hot och våld minimeras. Sekretess för ritningar av domstolslokaler och permanent säkerhetskontroll bör införas.
- Att straffen skärps för hot och våld och annan brottslighet mot rättsväsendets medarbetare.
- Att det straffrättsliga regelverket mot näthat ska moderniseras.
- Att polisens uppdrag renodlas med fokus på trygghet, minskad brottslighet och fler brott som klaras upp. Fler akademiker bör anställas inom polisen och arbetsuppgifterna för akademiker ska breddas.
- Att dispensmöjligheten från krav på notarietjänstgöring för den särskilda domarutbildningen används i större utsträckning och att riksåklagaren får möjlighet att fatta motsvarande dispensbeslut vid anställning av åklagare. Det ska finnas fler vägar in i rättsväsendets yrken. Skickliga jurister som vill växla karriär senare i livet ska kunna göra det.
- Att nämndemän i hov- och kammarrätt tas bort och att fler mål och ärenden i tings- och förvaltningsrätt bör kunna avgöras av en juristdomare.

Avslutning

Sverige står inför nya utmaningar och möjligheter, bland annat genom migration, globalisering och digitalisering. Det är påtagliga förändringar som Juseks medlemmar möter i det dagliga arbetet. Det blir allt viktigare för både privat och offentlig sektor att kunna anpassa sig efter nya förhållanden och vara nytänkande.

Kunskap och innovationskraft utgör Sveriges framtid. Traditionellt associeras innovation ofta med teknik och medicin, men gränsdragningen mellan tjänsteproduktion och varuproduktion suddas ut alltmer. Tillväxt bygger idag i hög grad på tjänsteinnovation genom nya processer, affärsmodeller, marknadsföringsmetoder, organisationsformer och kommunikation. Samtidigt möter offentlig sektor och andra aktörer samhällsutmaningar genom sociala innovationer som skapar nytta för medborgarna.

Innovation förutsätter både kunskap och nytänkande, i kombination med förmåga att implementera idéerna i den praktiska verksamheten. Nya former av innovation förutsätter samhällsvetenskaplig kompetens med människan i centrum. Därför är Juseks medlemsgrupper nyckelpersoner för framtidens tillväxt och Juseks politik ger medlemmarna förutsättningar att nå sin fulla potential.

**KUNSKAP
OCH INNOVA-
TIONSKRAFT
UTGÖR
SVERIGES
FRAMTID**

Jusek är fackförbundet för jurister, ekonomer, systemvetare, personalvetare, kommunikatörer och samhällsvetare. Med nära 85 000 medlemmar är vi ett av de största förbunden för akademiker. Jusek är medlem i Saco och partipolitiskt obundet.

NYBROGATAN 30 • BOX 5167, 102 44 STOCKHOLM • 08-665 29 00 • JUSEK@JUSEK.SE • JUSEK.SE

Jusek